

УДК 658.33

Бут-Гусайм Олена
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Лисенко Алла
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ АНАЛІЗУ

Оборотні активи є важливою складовою майна підприємства, а ефективне управління ними не можливе без проведення аналізу, який доцільно здійснювати з урахуванням визначеної послідовності етапів виконання аналітичних робіт. При цьому необхідно обрати саме такий методичний підхід, який сприятиме розробці управлінським персоналом раціональних рішень в управлінні такими активами.

Перш за все, слід визначитися з розумінням сутності поняття «оборотні активи». Зокрема, у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» наводиться наступне визначення даного поняття: «оборотні активи – гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи використання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [1].

Водночас, у відповідності з Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності», активи підприємства класифікуються як поточні та непоточні. Суб'єкт господарювання класифікує актив як поточний у наступних випадках: «а) він сподівається реалізувати цей актив або має намір продати чи спожити його у своєму нормальному операційному циклі; б) він утримує актив в основному з метою продажу; в) він сподівається реалізувати актив протягом дванадцяти місяців після звітного періоду; або г) актив є грошовими коштами чи еквівалентами грошових коштів (як визначено у МСБО 7), якщо немає обмежень щодо обміну чи використання цього активу для погашення зобов'язання принаймні протягом дванадцяти місяців після звітного періоду» [2].

Отже, оборотні активи є поточними активами, які неоднорідні за складом, використовуються та поновлюються в короткостроковому періоді для забезпечення безперервного процесу господарської діяльності, а також для досягнення певної економічної вигоди у майбутньому.

Організація аналізу оборотних активів передбачає поетапне дослідження:

- складу, структури та динаміки оборотних активів загалом та їх складових;
- сфер розміщення капіталу, вкладеного в оборотні активи;
- використання оборотних коштів;

- показників оборотності оборотних активів загалом та їх складових [3].

Водночас слід враховувати, що в умовах глобалізації економіки принцип «виробляти більше та дешевше» замінив інший принцип – «виробляти стільки ж або навіть менше, але з вищим рівнем ефективності» [4, с. 140], з урахуванням чого здійснюється коригування підходів до ведення бізнесу, вибору методів дослідження економічних процесів та ключових показників.

Важлива роль при проведенні аналізу оборотних активів повинна надаватися розробці детермінованих факторних залежностей, оснований на використанні даних форм фінансової та статистичної звітності. Зокрема, такі залежності доцільно застосовувати при дослідженні впливу факторів використання оборотних активів на формування й динаміку змін вартості реалізованої продукції, а також величини чистого прибутку (збитку) [5, с. 120].

Отже, при проведенні аналізу доцільно не лише дослідити склад, структуру, динаміку оборотних активів загалом та їх складових, сфери розміщення вкладеного капіталу в оборотні активи, використання оборотних коштів, оборотність оборотних активів загалом та їх складових, а й здійснити оцінку факторних впливів на формування й динаміку змін важливих результативних показників діяльності підприємства.

Література:

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 17.11.2023).
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1). Подання фінансової звітності, Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#n11 (дата звернення: 17.11.2023).
3. Купріна Н.М., Котобан І.О., Тофаніло О.А., Скіпор Р.Є. Особливості аналізу оборотних активів підприємства в сучасних умовах. *Економіка харчової промисловості*. 2018. Том 10. Вип. 4. С. 39-47. URL: <https://journals.ontu.edu.ua/index.php/fie/article/view/1131> (дата звернення: 17.11.2023).
4. Лисенко А.М. Аналітична оцінка ресурсно-виробничого складника економічного потенціалу сільськогосподарських підприємств. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2022. № 1 (124). С. 134-144. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2022/1_2022/25.pdf (дата звернення: 18.11.2023).
5. Лисенко А.М. Детермінований факторний аналіз у дослідженні фінансово-господарської діяльності малого підприємства: методичний аспект. *Держава та регіони. Науково-виробничий журнал. Серія: Економіка та підприємництво*. 2020. № 3 (114). Ч. 2. С. 116-122. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2020/3_2020/3_2_2020/3_2_2020.pdf (дата звернення: 17.11.2023).